

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA U SARAJEVU

GAZI HUSREV BEY'S LIBRARY IN SARAJEVO

**Mr. Zijada Đurđević Alidžanović, d.i.a.
NUBBIH**

Sažetak :

U članku je predstavljena nova zgrada Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu. Data je slika o objektu, podaci o namjeni prostora, te specifičnosti koje su uvjetovane atraktivnom lokacijom.

Ključne riječi : Gazi Husrev-begova biblioteka, nova zgrada, prostor biblioteke

Summary:

The article presents a new building of the Gazi Husrev Bey's Library in Sarajevo. It contains its picture, data on premises and peculiarities of its attractive location.

Keywords: Gazi Husrev Bey's Library, new building, library's premises

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA

UVOD

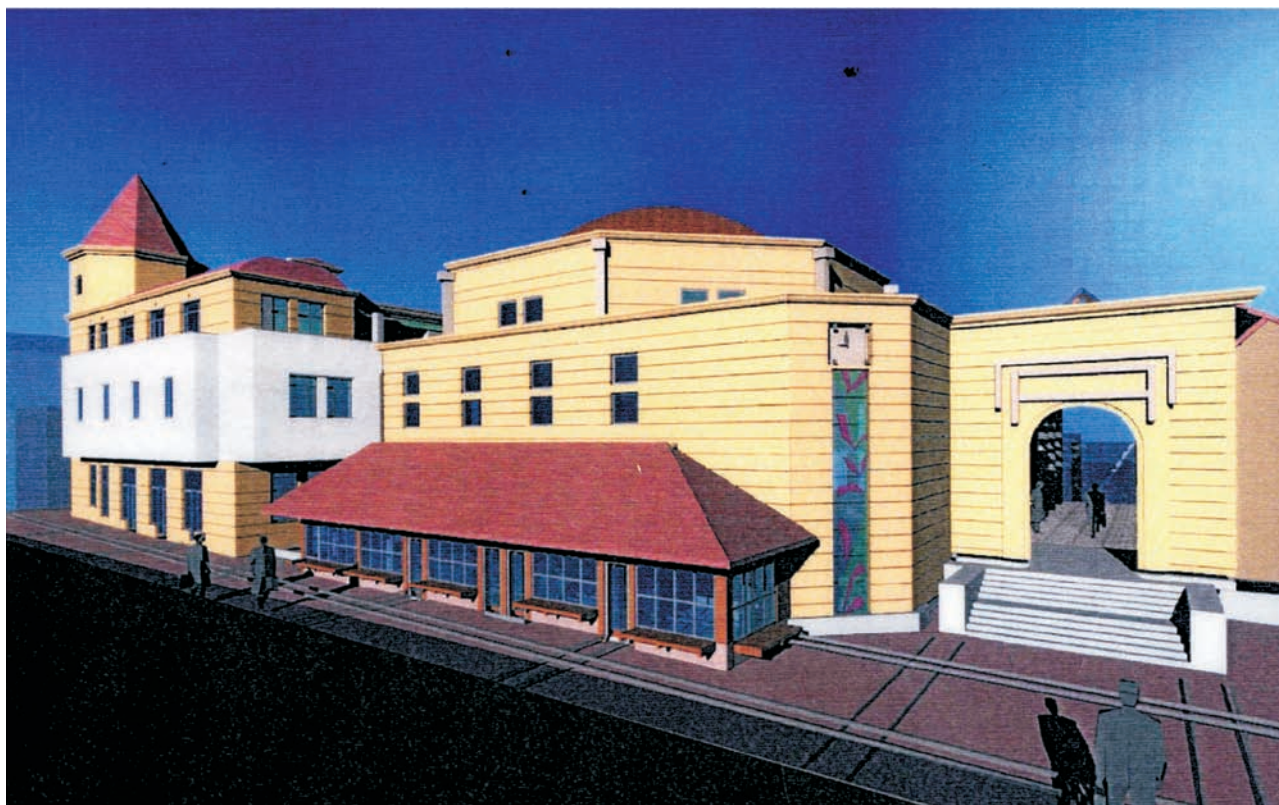
Nove tehnologije su unaprijedile bibliotečku struku, ali ujedno i doprinijele drugačijem izgledu i drugačijoj prostornoj organizaciji bibliotečkih zgrada. U cijelom svijetu kraj prošlog stoljeća je obilježen izgradnjom novih zgrada za biblioteke.

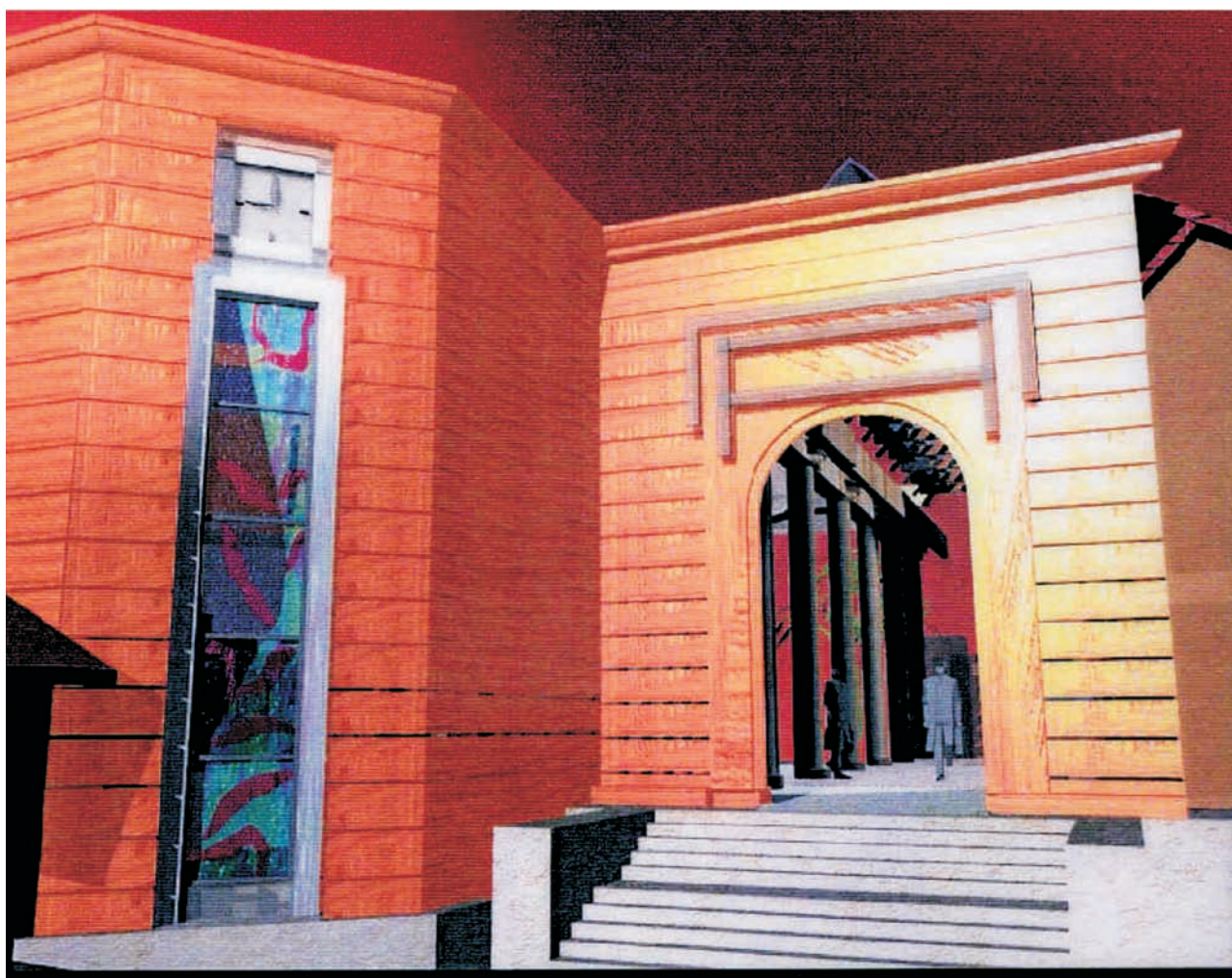
Bosna i Hercegovina pokušava da prati trendove svjetskog bibliotekarstva u veoma teškim uvjetima, posebno što su mnogi objekti biblioteka djelimično ili posve devastirani u minulom ratu.

Posebno je zadovoljstvo da ovim člankom možemo predstaviti jedan novi objekat GAZI HUSREV-BEGOVU BIBLIOTEKU u Sarajevu. Potrebno je istaći da je ovo prvi put da se u Bosni i Hercegovini gradi objekat namjenski za biblioteku.

ISTORIJAT

Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu je osnovana 1537. godine, kada je tadašnji osmanski namjesnik u Bosni Gazi Husrev-beg dao da se izgradi medresa.

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA GLAVNI ULAZ

Sve do 1863. godine Biblioteka je bila u sastavu Kuršumlije medrese, kad se na poticaj Topal Osman-paše dograđuje prostor uz Begovu džamiju, gdje se Biblioteka preseljava. Tu je Biblioteka bila smještena do 1935. godine kad je preseljena u prizemlje zgrade sarajevskog muftijstva. Povećanjem knjižnog fonda Biblioteka se širila i na kat pomenute zgrade, a kasnije i na zgradu Ulema medžlisa.

Osnovni fond ove biblioteke čine rukopisi na arapskom, turskom i perzijskom jeziku, po čemu ova Biblioteka spada među najveće u Evropi.

Danas, ukupni knjižni fond iznosi oko 60.000 jedinica, koji osim rukopisnog fonda čine još i fondovi štampanih knjiga, periodike i historijskih dokumenata na pomenutim orijentalnim jezicima, zatim na bosanskom i nekim drugim evropskim jezicima. U fondu periodike se nalaze najstariji listovi i novine štampane u Bosni i Hercegovini, a u arhivskoj zbirci dokumenti koji se odnose na historiju BiH u periodu osmanske vlasti. Tu je i značajna

zbirka od 1400 vakufnama i 86 sidžila Šerijatskog suda u Sarajevu.

Krajem 90-tih godina prošlog stoljeća donesena je odluka o izgradnji nove zgrade Gazi Husrev-begove biblioteke, odabrana lokacija i raspisan javni, jugoslovenski konkurs (1989. godine). Od 30 radova, prispjelih na konkurs za izradu idejnog projekta, odabran je rad čiji je autor KENAN ŠAHOVIĆ, dipl.ing.arh.iz Sarajeva.

LOKACIJA

Pred projektanta je postavljen zahtjevan zadatak na lokaciji punoj izazova. Bilo je neophodno uskladiti prostorne mase sa susjednim objektima, spomenicima kulture najviše kategorije (Hanikah, gazi Husrev-begova medresa, Kuršumlija medresa). Lokacija nove zgrade Gazi Husrev-begove biblioteke je u kvadrantu čaršije koji je omeđen ulicom Mula Mustafe Bašeskije na sjeveru, Đulaginom na istoku, Gazi Husrev-begovom ulicom na zapadu i Saračima na jugu. Objekat Biblioteke je tako projektiran da ničim nije ugrozio vrijednosti ambijenta u

kojem je izgrađen. Novi objekat Biblioteke nosi pečat svoga sadržaja i predstavlja spomenik svoga vremena u interpretaciji oblikovnih elemenata, primijenjenih materijala i detalja. Ovakvim pristupom još više je istaknuta vrijednost susjednih spomenika kulture.

Gazi Husrev-begovoj ulici, smješteni dućani, kao i preko puta glavnog ulaza u objekat. Do glavnog ulaza se ide preko trijema, koji predstavlja natkrivenu «ulicu», a ujedno je i interna komunikacija - veza sa Kuršumlija medresom.

GH BIBLIOTEKA POGLED IZ DVORIŠTA KURŠUMLIJE MEDRESE

NAMJENA PROSTORA

Objekat Biblioteke ima jednu podrumsku etažu, prizemlje i dva kata. S obzirom na funkciju objekta i njegove prostorne sadržaje, postignute su dobre funkcionalne veze među prostorima, posebno sa aspekta komunikacija građana - korisnici - zaposleni.

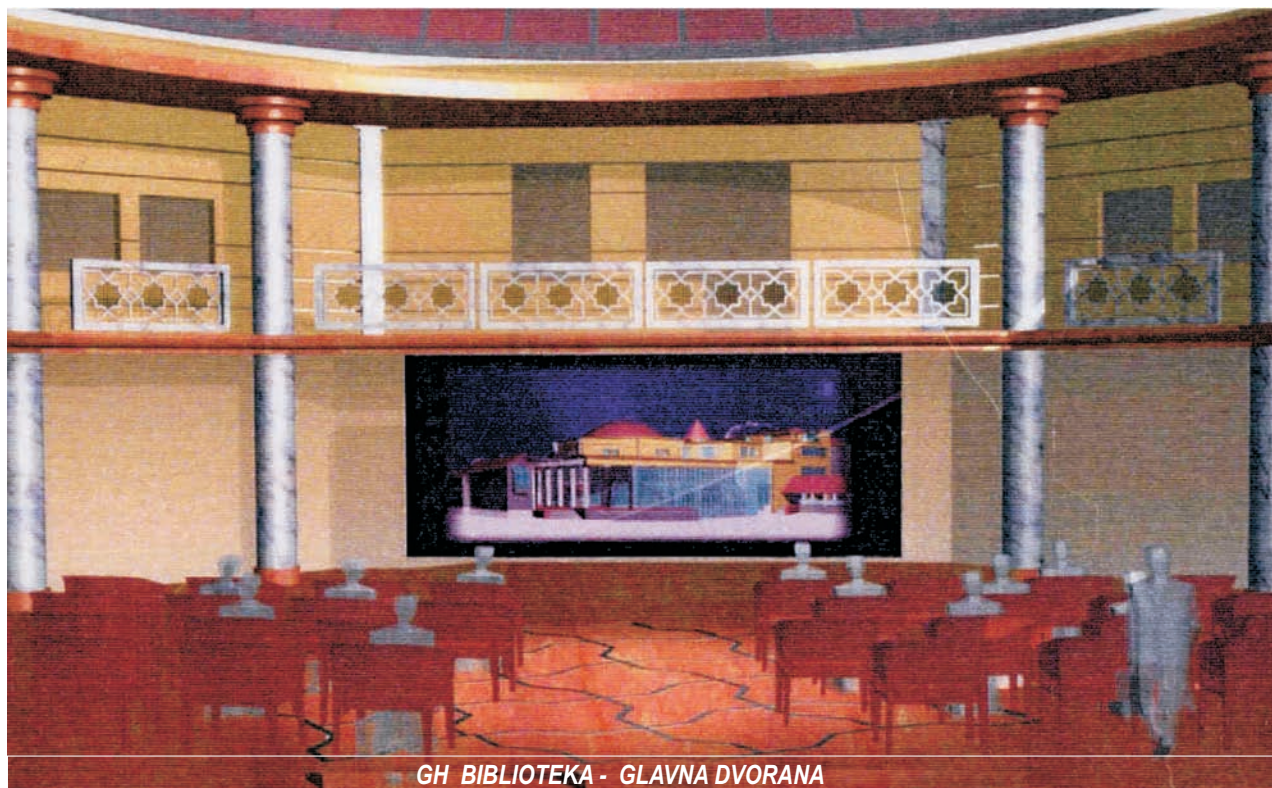
Podrumska etaža ima sljedeće sadržaje : zatvorena spremišta građe, skladište arhiva, štamparija, knjigovodstva, različite radionice, zatim prostori tehničkih postrojenja i klime, sanitarni prostori.

Etaža prizemlja je nivo gdje su locirani glavni ulaz u objekat sa holom, službeni ulazi i ekonomski ulaz za prijem građe. Na ovoj etaži su, obodno uz objekat u

Etaža prizemlja je riješena u potpunosti u skladu sa bibliotekim sadržajima : prijem građe, obrada građe, katalogi, informacije, čitaonice, periodika, referentne zbirke.

Osim ovih sadržaja, u prizemlju su locirani ulazni hol, garderoba, stepenište, recepcije, agregat, trafo, telefonska centrala, računarski centar. Ova etaža je riješena tako da je sav prostor za bibliotečke sadržaje fleksibilan u potpunosti, te će svi ovi prostori biti «razdvojeni» funkcionalno sa laganim pregradama i mobilijarom.

Etaža prvog kata. Glavni sadržaj ove etaže je glavna dvorana sa 300 sjedišta, a predviđena je za javne manifestacije. Dvorana je sa glavnim holom vezana preko stepeništa i tako je locirana da ne ugrožava funkciju biblioteke. Ovaj univerzalni prostor, kada se ukaže potreba, može poslužiti i za namjenu biblioteke

GH BIBLIOTEKA - GLAVNA DVORANA

(npr. čitaonica i sl.). Osim glavne dvorane, na etaži prvog sprata su smješteni prostori laboratorija, reprografije, restauracija građe, klub sala, institut za islamistiku, te kancelarijski prostori.

Etaža drugog kata je zračni prostor dvorane sa galerijom koja obodno prati cijeli prostor, tehnički prostori (za projekcije), skladište sa trezorima, zatim kabineti i kancelarije.

ARHITEKTONSKO OBLIKOVANJE

S obzirom da je novi objekat Gazi Husrev-begove biblioteke lociran u ambijentu stare čaršije, projektant je morao ispuniti brojne zahtjeve koji ne dopuštaju narušavanje postojećeg ambijenta.

Oblikovni elementi novog objekta proistekli su iz postojećeg ambijenta. Tu se prepliću razne forme i oblici, različite visine tih formi, različiti materijali.

Objekat je formiran od niskih dućana sa ćepencima, kupole na glavnoj dvorani, ravnih ploha fasada, svodnih krovova, staklenih portala u dvorištu. Svi ovi oblikovni elementi formiraju sistem koji se uspješno uklapa u matricu čaršije.

Glavna karakteristika objekta Biblioteke je oblikovno tretiranje njenih fasada. Sve četiri fasade su drugačije tretirane, tako da svaka pojedinačno ima različite postavke i odnose prema svojoj neposrednoj okolini. Ulicom Mula Mustafe Bašeskije dominiraju fasade klasične arhitekture 19. i 20. stoljeća, a ostale ulice kojima je orijentirana Biblioteka su u delikatnim strukturama čaršije. Tako se i novi objekat formirao i prilagođavao ambijentu.

IZGRADNJA OBJEKTA GHB

INVESTITOR objekta Gazi Husrev-begove biblioteke je Islamska zajednica BiH, Rijaset islamske zajednice.

Donator za izgradnju objekta je Vlada Katara.

Objekat će imati cca 7000 m² prostora.

Gradnja objekta je počela 2003. godine, i predviđena je gradnja u dvije faze.

U trenutku pisanja ovoga članka (juni 2006. godine) može se reći da je završena prva faza izgradnje. Objekat GH biblioteke ima potpunu fizionomiju, zatvoren je u potpunosti, sa finalno urađenim fasadama.

Slijedeća faza obuhvata sve unutrašnje radove, finalnu obradu svih prostora, sa kompletnim instalacijama i opremanje objekta.

UMJESTO ZAKLJUČKA

Na kraju, treba spomenuti da je ova Biblioteka najstarija u Bosni i Hercegovini, osnovana u Kuršumliji medresi. Osim što svjedoči o bogatoj kulturnoj tradiciji naše zemlje, značajna po vrijednostima koje posjeduje, ova Biblioteka će obogatiti i našu istoriju arhitekture i ostati zabilježena kao prvi objekat biblioteke građen za tu namjenu u Bosni i Hercegovini.

Nova zgrada Gazi Husrev-begove biblioteke dobro pristaje ambijentu u kojem je izgrađena i vjerujem da će nakon otvaranja ponuditi optimalne uvjete za rad i istraživanje svojim korisnicima i svojim uposlenim, kao i siguran smještaj svojoj građi neprocjenjive vrijednosti. Ovo je objekat za budućnost koji čuva našu prošlost.